

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ

Republika e Maqedonisë
AVOKATI I POPULLIT

O M B U D S M A N
Republic of Macedonia

На 29.09.2017 година, Националниот превентивен механизам – НПМ, во соработка со надворешниот соработник, претставник на Македонското здружение на млади правници, спроведе ненајавена посета на Полициската станица Кичево. Претходно, Полициската станица Кичево (ПС Кичево) е посетена од страна на НПМ тимот на 23.05.2013 година.

Посетата беше остварена во рамките на мандатот на Народниот правобранител - Национален превентивен механизам, што произлегува од Факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура и друго сурово, нехумано или понижувачко постапување или казнување и од Законот за народниот правобранител. Со Факултативниот протокол се дефинира дека Националниот превентивен механизам спроведува редовни посети на местата каде лицата можаат да се лишат од слобода, со цел идентификување на ризици заради спречување на тортура или друг вид на сурово, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

Полициската станица Кичево е сместена во стара зграда од тврда градба и се наоѓа во центарот на градот Кичево. На влезот на Полициската станица Кичево нема изградено пристапна рампа за лица со одредена физичка попреченост, со што на овие лица им е отежнат и практично оневозможен пристапот до внатрешноста на ПС Кичево, до дежурната просторија и службените канцеларии.

Во моментот на посетата немаше задржани лица во ПС Кичево, со кои тимот на НПМ би можел да поразговара во однос на постапувањето со нив од страна на полициските службеници, остварувањата на нивните права, како и за условите за задржување во оваа Полициска станица, односно во моментот на започнување на посетата лицето беше пуштено на слобода.

Согласно Решението за определување на полициски станици за задржување на лица, оваа Полициска станица е определена како полициска станица во која може да се врши задржување, меѓутоа истата не ги задоволува минимум предвидените домашни и меѓународни стандарди за задржување на лица лишени од слобода. ПС Кичево располага со две простории за задржување на лица и истите се наоѓаат во подрумскиот дел на Полициската станица. Двете простории се за индивидуално задржување и во секоја од нив има по еден кревет.

Од извршениот премер на просториите за задржување, тимот на НПМ констатираше дека и двете простори просторно ги задоволуваат минимум предвидените меѓународни стандарди кои се однесуваат на површината на просториите, сепак се во исклучително лоша материјална состојба. Во однос на големото количество на влага, НПМ во овие простории измери над 60% R.H. што е исклучително висок процент на влага во простории во кои се задржуваат лицата.

Во просторијата за задржување нема вештачко осветлување, а лимениот капак со мали дупчиња, поставен на прозорчето во просторијата за задржување не само што не овозможува доволен проток на дневна светлина, туку во голема мера го спречува и вентилирањето, односно влегувањето на свеж воздух во просторијата. Почнувајќи од ходникот кој води до подрумските простории за задржување, низ скалите за симнување до просториите, во ходникот пред влезните врати во просториите и во самите простории за задржување никаде нема вештачко осветлување.

Во самите простории за задржување, а и во целата полициска станица не се спроведува видео надзор, единствено што функционира е системот за повикување и комуникација на здржаното лице со сменоводителот на Полициската станица.

Материјалната состојба во која се наоѓаат двете простории за задржување ни не ги исполнува предвидените меѓународни стандарди за задржување на лица во полициска станица. Имено, просториите се стари и руинирани, со метални кревети и нечист бетонски под, без систем за затоплување и огромно количество влага по ѕидовите.

Затекнатата состојба во двете простории за задржување на лица, сериозно придонесува за зголемување на ризикот од тортура и друг вид на нечовечно и нехумано постапување кон задржаните лица и претставува директна повреда на човековото достоинство.

Полициските службеници и сменоводителот истакнаа дека се свесни за лошата материјална состојба во која се наоѓаат двете простории и дополнително укажаа дека за време на зимскиот период кога надворешните температури се многу ниски, настојуваат да ги сведат на минимум задржувањата во оваа полициска станица. Меѓутоа од извршениот увид во евиденцијата на лица лишени од слобода и задржани лица, тимот на НПМ констатира дека се задржуваат лица во овие две простории и во текот на зимскиот период и во таа насока препорачува итно адаптирање на просториите и снабдување со грејно тело, се до нивно комплетно реновирање согласно минимум предвидените меѓународни стандарди кои се однесуваат на простории за задржување на лица.

Од разговорот со сменоводителот на Полициската станица, Националниот превентивен механизам беше информиран дека лицата секогаш и веднаш се запознаваат со причините за нивното лишување од слобода и со нивните права, на јазикот што го разбираат. Сепак сменоводителот како проблем го истакна фактот дека моментално Полициската станица функционира само со двајца сменоводители, што претставува проблем особено во периодите кога еден од сменоводителите е на боледување или на одмор, па ПС Кичево останува само со еден сменоводител, кој често се повикува и од дома и по истек на работното време.

Од разговорот со сменоводителот, тимот на НПМ беше запознаен дека до моментот на посетата немале случај на задржување на малолетни лица во просториите за задржување, туку во исклучителни ситуации кога има потреба од краткотраен разговор, малолетниците се сместуваат во една од службените простории со постојано присуство на службено лице и со нив се разговара исклучиво во присуство на родител и социјален работник.

Тимот на Националниот превентивен механизам, исто така, беше известен дека Полициската станица не располага со посебен буџет за храна за приведените, односно лицата лишени од слобода и задржаните лица, согласно Стандардните оперативни процедури за постапување со задржани лица, во кои е предвидено дека на секое лица задржано повеќе од 6 часа му следува оброк. ПС Кичево е под надлежност на СВР Охрид и од нивна страна не им е доделен посебен буџет по таа ставка. Во однос на ова, сменоводителот не е информиран дека за приведените лица самите службени лица се снаоѓаат за да им достават храна.

Националниот превентивен механизам изврши увид во евиденциите и во поединечните предметни досиеја што се водат во оваа Полициска станица, со цел добивање повеќе информации и податоци за преземените активности и воопшто за постапувањето на полициските службеници со приведените, лицата лишени од слобода и задржаните лица.

При проверката на нумеричката поврзаност на евидентираниите настани во оваа книга со останатите регистри, се препознава усогласеност и хронолошки след на настаните. Ваквиот пристап кон евидентирање на дневните настани води кон заклучокот дека евиденцијата за дневни настани се води уредно и навремено.

Генерално, од увидот во целокупната документација, тимот на Националниот превентивен механизам констатира дека, во основа евиденцијата се води читко, јасно и уредно. Во книгите за евиденција кои се водат за последните три години, воопшто не се користи коректурен лак и се препознава хронолошки след на евидентираниите настани.

Исто така, и од извршениот увид во неколку индивидуални досиеја на лица, по кој било основ евидентирани во Полициската станица, НПМ тимот констатираше дека документацијата се води уредно и внимателно и навремено се изготвуваат документите за секој настан, за време на траењето на причините за престојот на лицето во Полициската станица.

Како резултат на реализираната посета Националниот превентивен механизам подготви извештај во кој ги констатираше состојбите и даде соодветни препораки упатени до Министерството за внатрешни работи и до самата полициска станица со цел да се елиминираат недостатоците и ризиците.